

denne Henseende bemærke følgende: Man har paa Passiv-Siden, om jeg maa udtrykke mig saaledes, med Hensyn til dette Retsplejereformforslag opført to Ting. Den ene, at det giver os Nævninger, hvad der i manges Øjne er en meget daarlig Institution, om hvilken jeg ogsaa personligt har udtalt fra denne Plads, at det i Virkeligheden er en ret tvivlsom Institution. Den anden, som man anfører paa Passiv-Siden, er, at Grundlovens § 71 om Adskillelsen mellem Domstolene og Forvaltningen ikke bliver fyldestgjort. Jeg skal om disse to Punkter bemærke: Man kan have ret forbeholdne Meninger om Nævningeinstitutionens Værd, men man kan ogsaa male det for sort. De Indvendinger, der gøres, og nogle af dem til Dels med Føje, ere for det første, at den lægger stort Beslag paa mange Medborgeres Tid og Kræfter og koster meget, som de, der have denne Anskuelse, sige ikke opvejes af nogen tilsvarende Nytte. Dernæst indvendes der, at Nævningerne undertiden ville savne Villie til at bøje sig for Loven og ofte ville savne Evne til at afgøre de Spørgsmaal, der ville komme til at foreligge for dem.

Det første Moment er naturligvis berettiget. Der lægges Beslag paa mange Menneskers Tid og Kræfter ofte til stor Ulejlighed for dem, og det kan altid være et Spørgsmaal, om det er Umagen værd. Men man maa dog herved erindre, at det kun er en meget begrænset Del af Retsplejen, hvor Nævningerne komme til at medvirke. Det er kun i Strafferetsplejen og i dens Hverdagstøde; det er ikke ved almindelige Forbrydelser, men kun ved Forbrydelser, hvor det, naar jeg skal udtrykke mig lidt i Almindelighed, gælder en Persons Liv og Velfærd. Og saa maa man jo i alt Fald fra et moralsk Synspunkt sige, at naar Samfundet gør Brug af sin ubestridelige Ret til at berøve en Person Liv og Velfærd, fordi han har vist sig som en Fjende af Samfundet, saa skyldte de Samfundsmedlemmer, i hvis Interesse dette sker, ogsaa, at dette ikke sker uden den størst mulige Betyggelse, og naar der virkelig findes en Betyggelse i Nævningerne for, at den sigtede ikke dømmes, uden at han baade har de retskyndige Dommeres Skyldig-Erklæring og et Antal

af 12 uvildige Mænds Skyldig-Erklæring, saa er dette en Betyggelse. For saa vidt denne altsaa virkelig kommer ham til Nytte, og for saa vidt Borgerne sætte Pris paa den, saa skylder man, naar Samfundet gør Brug af sin ubestridelige Ret, ikke at gøre det, uden at den yderste Betyggelse er given, og saa maa man underkaste sig den Ulejlighed og al den Bekostning, der ligger i dette System. Set fra den enkeltes Standpunkt kan man sige, at Faren for den sigtede bliver dog ret stor, hvis han kan domfældes af disse Nævninger, og at man meget godt kan forstaa den Tanke, som fra mange Sider ofte er ytret ogsaa af det bekendte ærede Medlem af Venstre i det andet Ting, der døde som Minister (Hørup), at de fleste ville foretrække at dømmes af retskyndige Dommere fremfor at dømmes af Nævninger. Dertil vil jeg da sige: Det er meget muligt, men der ligger i den Ordning, som her er indført, og som har været foreslaaet i alle de Lovforslag, vi have haft, ingen Fare for, at nogen kan blive dømt alene paa en Skyldig-Erklæring af Nævningerne. For det første er det jo ordnet saaledes, at man i mangfoldige Tilfælde kan frabede sig Nævninger, for det andet kræves der et ret stort kvalificeret Flertal hos Nævningerne for at erklære vedkommende skyldig, og for det tredje, hvad der er det væsentligste, gælder Nævningernes Skyldig-Erklæring ikke, naar den retskyndige Dommer finder den ubegrundet. Den sigtede er baade beskyttet af Lægsmændene og af de fagkyndige Dommere. Han har denne dobbelte Beskyttelse, og dette vil jeg altsaa fremhæve overfor en Institution, som ofte i Modsætning til Nævningerne og med nogen Grund i andre Henseender kan betragtes som bedre, den saakaldte Meddomsmandsinstitution, at den i alt Fald i den Henseende staar tilbage for Nævningeinstitutionen, at i den kunne Lægsmændene overstemme de retskyndige Dommere med Hensyn til Skyldig-Erklæringen. Det kunne de ikke i Nævningeinstitutionen, saaledes som den er ordnet her, idet Nævningernes Skyldig-Erklæring altid undergaar den retskyndige Domstols Prøvelse. Men derimod indrømmer jeg, at Faren for Samfundet ved Nævningeinstitutionen ligger